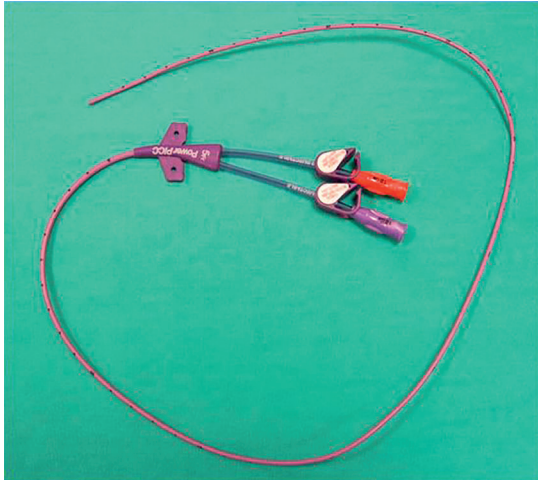

Periferik yerleştirilmiş santral kateterler

PYSK, periferik olarak yerleştirilmiş santral kateter anlamına gelir. Bunlar, kolunuzdaki toplardamara (periferik olarak) yerleştirilen ve göğüsteki santral toplardamarlara uzanan uzun, ince, esnek tüplerdir (kateterler). PYSK, ilaçlar ve tıbbi sıvıların verilebilmesi için venöz sisteme kısa ve orta vadeli erişim sağlar.

Bir PYSK örneği

Bu işlem bana nasıl fayda sağlar?

PYSK yerleştirmek, çok az komplikasyon riski olan, nispeten basit bir işlemdir. PYSK, bir kez yerleştirildikten sonra vücutta haftalarca veya aylarca kalabilen, intravenöz (IV) ilaçları vermenin güvenli, istikrarlı ve etkili bir yoludur. PYSK'nın olmadığı durumlarda toplardamarlarınıza ulaşabilmek için gerekli olan çok sayıda damar yolu ihtiyacı, PYSK ile ortadan kaldırılmaktadır. Bazı ilaçların, küçük damarlarınızın iç katmanına zarar verme potansiyeli bulunmaktadır. PYSK ile bu ilaçların, hasar görme olasılığı daha düşük olan daha büyük damarlara verilmesi sağlanabilmektedir.

İşlem öncesi nasıl hazırlanmalıyım?

Aldığınız ilaçlar, alerjileriniz ve hamile olup olmadığınızı konusunda doktorunuza bilgi vermelisiniz. Gereklik halinde ilgili kan testleri yapılacaktır.

İşlem

Bu işlem girişimsel radyoloji (GR) bölümünde yapılacaktır. Muayene masasına yatmanız istenecek ve işlem sırasında kalp atış hızınızı, tansiyonunuzu ve nabzınızı takip edecek monitörlere bağlanacaksınız. PYSK her iki kola da yerleştirilebilmektedir, bu kolu yanınızda bir destek üzerinde uzatmanız istenecektir. Ultrason ile görüntüleme, en uygun damarı belirlemek için kullanılmaktadır ve cildiniz üzerine bir işaretleme yapılacaktır.

Kolun etrafına gevşek bir şekilde bir turnike yerleştirilir. Cilt sterilizasyon sıvısı ile temizlenir ve ilgili alan, giriş yapılacak bölgede bir açıklık bulunan steril örtülerle kapatılır. Turnike daha sonra kolunuzda sıkılır ve ultrason probu kullanılarak tekrar uygun damar bulunur. Cilde ve cilt ile damar duvarı arasındaki dokulara lokal anestezi uygulanır. Bu işlemin tek ağrılı kısmıdır. Anestezi iğnesinin batma acısı geçince tek hissedeceğiniz biraz itme hissi ve baskıdır. İntravenöz ağrı kesici ilaçlara ve sedasyona çoğunlukla ihtiyaç yoktur, ancak gerekirse verilebilir.

Anestezi tamamen etkisini gösterdiğinde, damara bir iğne yerleştirilerek içinden ince bir kılavuz tel geçirilir. Kılavuz telin üzerinden bir tüp geçirilir ve bunun ardından PYSK, kateteri tam olarak konumlandırmak için floroskopi (hareketli röntgen) kullanılarak pozisyona ilerletilir.

Yalnızca nadiren, damarlarınızı ekranda göstermek için bir sıvı (iyot içeren bir kontrast madde) enjekte etmek gerekir. PYSK doğru pozisyonda olduğunda, kanın çekilebildiğinden ve steril suyun enjekte edilebildiğinden emin olmak için kateter kontrol edilir.

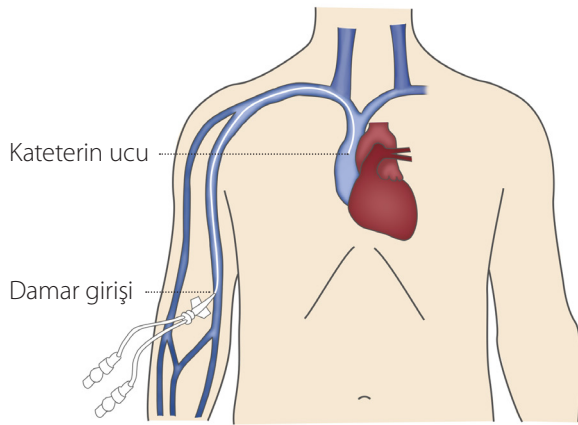
Yerleştirme yeri temizlenir, kateter pansumanlanır ve koruyucu ekipman uygulanır. Pansumanın bileşenleri genellikle, kateteri

yerinde tutmak için yapışkan bir ekipman ve yerleştirme yerini görmenizi sağlayan şeffaf bir sargıdan oluşur.

Riskler nelerdir?

PYSK yerleştirme işlemi nispeten düşük bir komplikasyon oranına sahiptir. Bazen kateter damarın iç yüzeyini tahriş ederek iltihaba neden olabilir. Bu durum PYSK uzun süre yerinde bırakılırsa daha olası hale gelir (2 ay veya daha fazla). Damar sistemine yerleştirilen herhangi bir cihaz, damarda veya kateterde kısmen veya tamamen tıkanmaya neden olabilecek trombüs veya pıhtı oluşumu riskini artırır.

Kateterin tıkanması, yeterli bakımla önlenemeyen ve genellikle yıkama veya bazen yenisiyle değiştirme ile kolayca yönetilebilen en yaygın komplikasyondur. Herhangi bir PYSK'da, çoğunlukla uygun olmayan bakımdan kaynaklanan kateter hasarı meydana gelebilir. PYSK'nın bakımı için talimatlara uyulması, yerleştirme sonrası kateter hasarını önlemenin anahtarıdır.

Yerleştirilmiş PYSK örneği

İşlem sonrası neler olabilir?

Takip planı nedir?

PYSK yerleştirilen çoğu hasta, işlemten kısa bir süre sonra hastaneden ayrılabilir.

Bakımın aşağıdaki temel yönleri hakkında bilgilendirileceksiniz:

- Yerleştirme yerini bir bandaj ile temiz, kuru ve örtülü tutmak
- Bandajı değiştirmek için talimatları izlemek. Genellikle haftalık olarak yapılır ancak özellikle pansuman nemlenirse, kirlenirse, gevşerse veya artık yapışkan durumda değilse daha sık pansuman değişimi gerekebilir.
- Bir şeyleri kaldırmaktan veya kateterde gevşemeye neden olabilecek diğer faaliyetlerden kaçınmak
- Takılmasını önlemek için bir PYSK kılıfı/bandaj kullanmak
- Komplikasyonlara karşı dikkatli olmak

Bazı durumlarda, kateteri açık tutmak ve herhangi bir sorun gelişmesini engellemek için hattı düzenli olarak temizlemeniz ve yıkamanız gerekebilir.

Bunu yapmanız istenirse size net talimatlar verilecektir.

Doktorunuz size PYSK'nın ne kadar süre yerinde kalması gerektiğini söyleyecek ve çıkartılma planlarını size bildirecektir.

www.cirse.org/patients

Bu belge genel tıbbi bilgiler içerir. Bu belgede yer alan bilgiler profesyonel tıbbi tavsiye, tanı veya tedavi yerine kullanılmamalıdır.